

Afdeling/eenheid/cluster: Projectnaam: Bijl.: Datum: Steller:
Beleidsontwikkeling - 3 6 december 2023 M. Ruitenberg

Portefeuille: II

Onderwerp: Eenmalige specifieke uitkering toekomstbestendige lokale bibliotheekvoorzieningen 2024

Voorgesteld besluit

1. Het Activiteitenplan Noordoostpolder voor de aanvraag van de specifieke uitkering toekomstbestendige lokale bibliotheekvoorzieningen 2023-2024 vaststellen;
2. De wijze van de bekostiging van de benodigde cofinanciering (20%) vaststellen;
3. De gemeenteraad informeren.

Inleiding

In het coalitieakkoord 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst' heeft het kabinet de ambitie opgenomen om te streven naar een toekomstgerichte bibliotheek(voorziening) in elke gemeente. Op dit moment heeft niet elke gemeente een volwaardige eigen openbare bibliotheek. In veel gemeenten is de afstand tot de bibliotheek erg groot. De overheid wil dat de bibliotheek nu én in de toekomst voor iedereen beschikbaar en bereikbaar is. Daarom komt extra geld voor bibliotheken beschikbaar. Vanaf 2025 zijn gemeenten ook wettelijk verplicht om te zorgen voor een volwaardige openbare bibliotheek. Dit extra geld stelt het Rijk beschikbaar in de vorm van een eenmalige specifieke uitkering, namelijk de *specifieke uitkeringen lokale bibliotheekvoorzieningen 2023-2024* (SPUK Bieb). Dit draagt bij aan het realiseren van toekomstgerichte bibliotheekvoorzieningen in gemeenten.

Als gemeente kunnen wij de SPUK Bieb aanvragen om FlevoMeer Bibliotheek te ondersteunen met een bedrag van maximaal €275.000. Hierbij zit een cofinancieringsverplichting van 20% uit gemeentelijke middelen. Het Rijk draagt van dit maximale bedrag 80% (€220.000) bij. De gemeente draagt maximaal 20% bij (€55.000).

FlevoMeer Bibliotheek heeft een plan gemaakt hoe ze deze middelen in kunnen zetten in het vormen van het Kennisplein en de verruiming van bemenste openingsuren. In dit voorstel leggen we dit plan aan u voor en vragen we u in te stemmen met de cofinanciering.

Doelstelling

Het vergroten van gelijke kansen om mee te doen voor onze inwoners.

Argumenten

1.1 *De regeling heeft tot doel bij te dragen aan het realiseren van toekomstbestendige bibliotheekvoorzieningen.*

Voor de korte termijn is het noodzakelijk het netwerk van fysieke bibliotheken te repareren en te versterken. Het is nodig dat de bereikbaarheid van de fysieke bibliotheek voor de langere termijn verzekerd blijft. Dat kan bereikt worden door een wettelijke zorgplicht voor gemeenten. Hiervoor is nu in 2023 een voorstel tot wijziging van de Wet stelsel openbare bibliotheken (Wsob) in voorbereiding. Deze regeling geeft uitwerking aan de wijze waarop voor de korte termijn het fysieke bibliothekennetwerk gerepareerd en versterkt wordt in aanloop naar die zorgplicht. Dat gebeurt door middel van het verstrekken van specifieke uitkeringen aan gemeenten. Daarmee kunnen wij gericht het voorzieningenniveau versterken. Met de specifieke uitkering kunnen gemeenten zich voorbereiden op de komende zorgplicht. Dat betreft met name gemeenten waar het bibliotheekaanbod is teruggelopen of ontbreekt. De uiteindelijke vormgeving van de zorgplicht zal worden vastgesteld in het proces van de wijziging van de Wsob.

1.2 *FlevoMeer Bibliotheek bevordert met het Kennisplein gelijke kansen voor alle inwoners*

Het Kennisplein focust zich op jonge gezinnen. Ook is er specifieke aandacht voor senioren en laag (digi)taalvaardigheden. In onze gemeente scoren wij relatief hoog op afstand tot de voorziening, het percentage laaggeletterdheid en het risico op onderwijsachterstanden voor kinderen. Het doel is dat

laaggeletterdheid wordt teruggedrongen. Vergrote zelfredzaamheid van ouders biedt betere slagingskansen voor hun kinderen in de maatschappij. Door het positieve ontwikkelklimaat biedt het gelijke kansen voor inwoners.

1.3 De dienstverlening en ondersteuning aan gezinnen wordt op één plek gebundeld

Het Kennisplein bundelt op een logische plek de bestaande dienstverlening. Denk aan Huis voor Taal en workshops basisvaardigheden voor volwassenen (met focus op doelgroep ouders en verzorgers van kinderen 0-12 jaar). Extra aandacht geeft het Kennisplein aan laagtaalvaardige gezinnen met interactieve sessies voor ouder en/of kind (vb. voorlezen, speel met taalmiddagen). Om de behoefte van de doelgroepen beter in kaart te brengen, wordt een onderzoek uitgevoerd onder de inwoners van de Noordoostpolder. In nauwe samenwerking met de doelgroep en met partners in het sociaal-, maatschappelijk- en educatief domein vertalen we de uitkomsten daarvan in programmering.

1.4 Met het Kennisplein verrijkt de bibliotheek haar dienstverlening, haar netwerk en is ze beter toegerust voor haar wettelijke taken

De openbare bibliotheek is de publieke toegang tot informatie, educatie en cultuur. De openbare bibliotheek draagt bij aan persoonlijke ontwikkeling, aan vergroting van maatschappelijke kansen en aan sociale cohesie. Daarmee is de bibliotheek een essentiële maatschappelijke voorziening. Uit de evaluatie van de Wsob uit 2020 is gebleken dat de openbare bibliotheken vanaf circa 2010 hun maatschappelijke functies succesvol hebben verbreed en hun impact hebben vergroot. Ook is duidelijk geworden dat in dezelfde periode het fysieke bibliotheeknetwerk is verschaald. Het uitgangspunt van de Wsob is dat alle inwoners van Nederland binnen een redelijke afstand toegang hebben tot een volwaardige openbare bibliotheek. Dit uitgangspunt wordt momenteel niet overal waargemaakt. Door de uitbreiding van bemenste openingsuren kunnen medewerkers vragen direct en met aandacht voor de bezoeker beantwoorden. Ook is er meer ruimte voor programmering en samenwerking met maatschappelijke partners. We verwachten een toename van bibliotheekbezoekers en van deelnemers aan de programmering. FlevoMeer Bibliotheek is zo ook beter toegerust om haar wettelijke taak tot het zijn van een volwaardige openbare bibliotheek, te vervullen.

2.1 Er is binnen Programma 2 ruimte voor cofinanciering

De hoogte van de aan te vragen specifieke uitkering bedraagt 80% van de kosten met een maximum van €220.000. De totale begroting bedraagt €275.000, waar het Rijk maximaal 80% aan bijdraagt, zijnde €220.000. De gemeente dient bij maximale toekenning van de aanvraag de overige 20% bij te dragen, zijnde €55.000. Binnen programma 2 – onderdeel achterstandenbeleid – is in 2024 financiële ruimte in eigen middelen om incidenteel de gevraagde maximale cofinanciering van €55.000 te kunnen verantwoorden.

3.1 De gemeenteraad heeft een controlerende taak.

Door dit voorstel ter informatie aan te bieden aan de gemeenteraad, wordt de raad gefaciliteerd in het uitoefenen van hun kaderstellende en controlerende taak.

Kanttekeningen

1.1 Verruiming van openingsuren en dienstverlening betekent hogere kosten

Verruiming van de openingsuren betekent een algehele uitbreiding van de bibliotheekdienstverlening. Die vertaalt zich vooral naar personeelslasten (coördinator Kennisplein, projectleider Kennisplein en bibliotheekmedewerker). Ook is een investering nodig voor de (her)inrichting van de bibliotheek om ruimte te creëren voor het Kennisplein. FlevoMeer Bibliotheek ziet binnen hun huidige begroting ruimte om hierin te voorzien. Een deel van de SPUK bieb zal ook hiervoor ingezet kunnen worden.

1.2 De SPUK bieb is een eenmalige uitkering

De SPUK bieb is een eenmalige uitkering, wat continuïteit van activiteiten niet direct borgt. De inzet die vanuit de te ontvangen middelen bekostigd wordt, zal later via andere wegen bekostigd moeten worden of in reguliere inzet moeten terugvloeien. De bijdrage vanuit de SPUK bieb kan met name gezien worden als opstartkosten.

2.1 Het is nog onzeker of het Rijk de maximale bijdrage uitkeert

De bedragen waar in dit voorstel over gesproken wordt, is het maximale wat wij als Gemeente Noordoostpolder via deze SPUK kunnen aanvragen. Het is mogelijk dat het Rijk een lager bedrag toekent. De uitwerking van het activiteitenplan zal daar dan ook op aangepast moeten worden. Onze cofinancieringsverplichting blijft 20%, maar kan in absolute zin lager uitvallen.

Planning/Uitvoering

Nadat het college besloten heeft, zal ook de volmacht ondertekend moeten worden, zodat ambtshalve het formulier voor het indienen van de SPUK ingediend kan worden op de website van de Rijksoverheid. FlevoMeer Bibliotheek zal na ontvangst van de beschikking van het Rijk ook geïnformeerd worden.

De verwachting daarna is dat op 1 april 2024 de vestiging Noordoostpolder 59 uur per week bemenst opengaat. Het voorbereidingstraject op het Kennisplein start in het eerste kwartaal van 2024. De opening vindt plaats in het tweede kwartaal. Het monitoren van het gebruik van het Kennisplein wordt ontwikkeld en uitgevoerd in samenspraak met bestaande Kennispleinen in andere bibliotheken en met onze samenwerkingspartners en gebruikers.

Bijlagen

- Activiteitenplan Noordoostpolder
- Conceptbegroting SPUK 2024
- Staatscourant Regeling specifieke uitkeringen aan gemeenten en eenmalige subsidies aan provinciale ondersteuningsinstellingen ten behoeve van het realiseren van toekomstbestendige lokale bibliotheekvoorzieningen